

Халқ сўзи

2022 йил — инсон қадрини улуғлаш ва фаол маҳалла йили

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

WWW.XS.UZ

E-mail: Info@xs.uz

2022 йил 29 июнь, № 135 (8197)

Чоршанба

Сайтимизга ўтиш учун QR-кодни телефонингиз орқали сканер қилинг.

ПАХТАЧИЛИК ВА ТЎҚИМАЧИЛИК РИВОЖИ УЧУН ЯНГИ ИМКОНИАТЛАР БЕЛГИЛАНДИ

Президент Шавкат Мирзиёев раислигида 28 июнь куни пахта ҳосилдорлигини ошириш ва тўқимачилик маҳсулотлари экспортини кўпайтириш чора-тадбирлари юзасидан видеоселектор йиғилиши ўтказилди.

Тўқимачилик тармоғи ҳам хомашё, ҳам экспорт, ҳам аҳоли бандлигида улкан салоҳиятга эга. Фақат илмга асосланиб самардорлигини ошириш, жайдари айтганда, "ишнинг кўзини билиш" керак.

Шунинг учун Президентимиз ташаббуси билан бу соҳада тўқимачилик тизими жорий этилди. Сўнгги уч йилда пахта-тўқимачилик кластерларида 23 триллион сўмдан зиёд имтиёзли маблағлар ажратилди. Бундан ташқари, уларнинг ўзлари ҳам қарийб 7 триллион сўм хусусий инвестициялар сарфлаган.

Ушбу тизим натижасида 350 га яқин йirik фабрикалар ишга туширилди. Ишлаб чиқариш ҳажми 2016 йилдагига нисбатан 5 баробар ошди, экспорт эса 4 баробар ўсиб, қарийб 3 миллиард долларга етди.

Беш йил аввал юртимизда етиштирилган пахта толасининг атиги 40 фоизи қайта ишланган бўлса, бугунги кунда 100 фоиз ўзимизда қайта ишланмоқда.

Ҳажм бўйича айтганда, жами қувватлар 1 миллион 300 минг тоннага етди. Лекин 1 миллион тонна тола ишлаб чиқаришда қарийб 9 миллиард доллар даромад бой берилмоқда, дегани.

Шунингдек, бугунги кунда тўқимачилик тармоғида 400 минг киши меҳнат қилмоқда. Агар бугун тизим илм ва замонавий технологиялар асосида тўғри ташкил қилинса, иш ўринларини 1 миллионга етказиш мумкин.

Шу боис йиғилишда илмга асосланган уруғчилик ва агротехнологиялар ҳисобига пахта ҳосилдорлигини ошириш, тола ни чуқур қайта ишлаб, соҳанинг экспортини 2 бараварга кўпайтириш имкониятлари муҳокама қилинди.

Маълумки, бунинг учун, аввало, барқарор ва сифатли хомашё керак. Лекин уни етиштиришнинг ўзи бўлмапти. Олимларимиз яратган 100 центнерга ҳосил берадиган пахта навлари жойларга етказилмапти.

Сўнгги йилларда кундузги ва тунги ҳарорат бир хил бўлиб қолаётгани, янги турдаги хашаротларнинг кўпайиб бораётгани ушбу шароитга чидамли навларни кўпайтиришни тақозо қилмоқда. Ҳузиани ўғитлашни ўзгартириш, гербицид ва пестицидларни ҳам тартибга солиш зарур.

Шунинг учун давлатимиз раҳбари Президент ҳузурида инновацион ривожланиш вазири бошчилигида Пахтачилик кенгаши ташкил этиш таслифини билдирди.

Бу кенгаш ҳар йили ҳосилдор ва эртакли шар навларни ҳудудлар кесимида кўпайтириш ва экинни ҳар бир кластер бўйича белгилаб беради, иқлим ва ҳарорат ўзгаришларига мос бўлган ўғитлаш схемасини ишлаб чиқади, гербицид ва пестицидлар қўлланиш тартибга олади. Шунингдек, хашаротларга қарши курашиш бўйича ҳар бир ҳудудга мос агротехнологияларни ишлаб чиқади. Бунинг учун мазкур кенгаш ҳузурида илмий марказ ҳам ташкил қилинади.

Президент ҳар бир кластерда уруғчилик, туپроқ таҳлили ва биологаториялар ҳамда уруғ тайёрлаш цехлари бўлиши зарурлигини таъкидлади.

Сувни тежаш масаласига ҳам тўхталиб ўтилди. Сўнгги икки йилда юртимизда 169 минг гектар пахта майдонларида томчилик сифатида тўғри жорий қилинган. Лекин кўп кластерлар, айниқса, фермерлар буни йўлга қўйишга қўйналмоқда. Чунки харажати қиймат.

Агар соҳада эркин рақобат бўлса, илм билан ёндашилса, томчилик сифатида жорий этиш харажати гектарига

15 — 20 миллион сўмга тушириш мумкинлиги айтилди. Шунинг учун электрон порталга ҳамма таъминотчиларни киритиб, сув тежовчи технологиялар нархи ва хизматлар сифатини баҳолаб борадиган шаффоф тизим яратиш вазифаси қўйилди.

Кластерлар фаолиятининг ҳуқуқий қафолатлари кучайтирилиши, битта туманда кўпи билан 2 та кластер ташкил этилиши белгиланди.

Йиғилишда тайёр маҳсулот ишлаб чиқариш ва экспорт ҳажмини ошириш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди. Бу борада тадбиркорларга кенг шaroит яратиб бериш учун алоҳида индустриал зоналар ташкил қилиниши белгиланди. Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлигига ушбу мажмуаларни бошқаришга чет эл компанияларини ва ишлаб чиқаришга нуфузли брендларни жалб қилиш вазифаси қўйилди.

— Пахтаимизга бойкот бекор қилинганидан сўнг, хорижий компаниялар маҳаллий корхоналар билан ҳамкорлик қилишга, миллий маҳсулотларимизга катта қизиқиш билдирмоқда. Агар худудларимизга брендлар олиб кирилмаса, маҳаллий маҳсулотларимиз жаҳон бозорига рақобатбардор бўлиши қийин, — деди Шавкат Мирзиёев.

Бўлган трикотаж мато ва газлама экспорт қилувчиларга 10 фоизга миқдорда субсидия берилиши, чет элга тайёр маҳсулот етказиб бериш учун, буюртмага асосан, алоҳида авиарейслар йўлга қўйилиши қайд этилди. Брендлар учун зарур бўлган фурунтура ва аксессуарлар ишлаб чиқариш бўйича топшириқлар берилди.

Тўқимачилик корхоналарини қўллаб-қувватлаш механизмлари янада кенгайтирили-

ши белгиланди. Жумладан, Экспортни рағбатлантириш агентлиги томонидан экспортчи корхоналарга айланма маблағ учун 5 миллион долларга ресурслар табақалаштирилган тартибда ажратилди. Хорижда омборхоналарни ижарага олиш харажатларини қоплаб бериш учун чекланган майдон 100 квадрат метрдан 500 квадрат метрга оширилди. Бу мақсадлар учун Экспортни рағбатлантириш агентлигига 100 миллион доллар ажратилди.

Давлатимиз раҳбари тўқимачилик корхоналари молиявий ҳисобот бўйича ҳалқаро стандартларга ўтиши зарурлигини таъкидлади.

— Бу дунё бозорига чиқиш, хорижий брендлар билан ишлаш ва тўғридан-тўғри кредитлар жалб қилишга замин яратади, — деди Президент.

Тўқимачилик корхоналарини хомашё билан улуқсиз таъминлаш чоралари ҳам кўрсатиб ўтилди. Пахта толаси ва калава ипни биржага мунтазам чиқариш, улар учун тўлов тизимини такомиллаштириш бўйича тавсиялар берилди.

Соҳа учун солиқ ва боғжона маъмуричилиги ҳам энгиллаштирилиши, хусусан, хомашёни боғжона ҳудудда қайта ишлаш тартиби соддалаштирилиши қайд этилди.

Қадрлар тайёрлаш масаласига ҳам эътибор қаратилди. Тўқимачилик ва энгил саноат институти ҳамда Ўзбекистон — Корея тўқимачилик технопарки яхлит тизим асосида ишлаб, янги ўқув йилидан "дуал" таълим тизими жорий қилиниши айтилди.

Йиғилишда муҳокама қилинган масалалар юзасидан Бош вазир ўринбосарлари, тармок мутасаддилари, хокимлар ва тадбиркорларнинг фикрлари эшитилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

СОЛИҚ МАЪМУРИЯТЧИЛИгини Ислоҳ қилиш даврида бизнес учун қулай шарт-шaroитлар яратиш чора-тадбирлари тўғрисида

Солиқ қонунчилиги талабларини энгиллаштириш ҳамда солиқ маъмуриятчилигининг янги воситаларини самарали жорий этиш учун қулай шарт-шaroитлар яратиш орқали тадбиркорлик субъектларининг солиқ юкини камайтириш ва бизнес юритишни соддалаштириш мақсадида:

1. 2022 йил 1 июлдан бўш турган бинолар, фойдаланилмаётган ишлаб чиқариш майдонлари, яшаш учун мўлжалланмаган иншоотлар, шу-

нингдек, тугалланмаган қурилиш объектларига (фойдаланилмаётган объектлар) ҳамда ушбу объектлар билан банд бўлган ер участкаларига нисбатан мол-мулк ва ер солиқларининг оширилган ставкаларини қўллаш, солиқ имтиёзлари ва преференцияларнинг амал қилишини тўхтатиш тартиби (таъсирчан солиқ механизми) бекор қилинсин.

(Давоми 2-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ҚАРОРИ

АВТОТРАНСПОРТ ВОСИТАЛАРИДА Фойдаланишда аҳолига қўшимча қулайликлар яратиш чора-тадбирлари тўғрисида

Мамлакатимизда автотранспорт воситалари ҳайдовчилари учун қўшимча қулайликларни яратиш, аҳолининг автотранспорт воситаларидан фойдаланиш билан боғлиқ муаммоларини тезкорлик билан ҳал этиш, шунингдек, фуқароларимизнинг бу борадаги истаклари амалга оширилишини таъминлаш мақсадида:

1. Кенг жамоатчилик билан ўтказилган очик мулоқот доирасида аҳолидан

автотранспорт воситалари ойналарининг тусини ўзгартиришга рухсатнома бериш учун тўлов ставкалари миқдорини камайтириш ҳамда автотранспорт воситаларини техник қуриқдан ўтказиш мuddатларини қайта кўриб чиқиш бўйича таклифлар келиб тушяётганлиги маълумот учун қабул қилинсин.

(Давоми 2-бетда).

30 июнь — Халқаро парламентаризм куни

Танзила НОРБОЕВА, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Раиси

МУНЧИ ПАРЛАМЕНТ ВА ХАЛҚ ВАКИЛИК ОРГАНЛАРИ — ЯНГИ ЎЗБЕКISTONNING ТАЯНЧИ

Маълумки, 30 июнь — Халқаро парламентаризм куни сифатида кўпгаб мамлакатларда кенг нишонланади. Бу кун нафақат дунёдаги парламент ва қонунчилик органлари ходимлари учун, балки Ер юзи аҳолиси учун ҳам катта байрам. Нега деганда, бу сана

жаҳонда парламент тизимининг ўрнини ошириш ва бутун дунё аҳолисининг ҳаётини яхшилаш ҳамда инсон ҳуқуқи ва манфаатларини таъминлашга қаратилганлиги билан аҳамиятлидир.

Ушбу сана тарихига назар ташлайдиган бўлсак, у Парижда

Парламентларо Иттифок тузилган кун, яъни 1889 йил 30 июнь билан чамбарчас боғлиқ. 2018 йил 22 майда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг сессиясида бу кунни Халқаро парламентаризм куни сифатида белгилаш тўғрисида қарор қабул қилинган.

Шу ўринда Парламентларо Иттифок ҳақида қисқача маълумот бериб ўтиш мақсада мувофиқ. Мазкур нуфузли ташкилотга дунё мамлакатларининг 179 парламенти аъзо бўлган. Мазкур тузилма глобал мулоқот майдони сифатида барча миллатлар ўртасида ҳамкорлик ва мулоқотни рағбатлантириб, тинч ва ҳамжиҳат келажақни таъминлашга қаратилган самарали қарорлар қабул қилиб келмоқда.

Мамлакатимиз 2017 йил 13 октябрдан ушбу ташкилотдаги аъзолигини қайта тиклашга бўлиб, ўтган давр мобайнида Олий Мажлис мазкур халқаро тузилма билан яқиндан алоқага киришган.

ДУНЁ НИГОҲИ

ЎЗБЕКISTON КОНСТИТУЦИЯСИГА КИРИТИЛИШИ ТАКЛИФ ЭТИЛАЁТГАН ЎЗГАРТИШЛАР

МАМЛАКАТНИНГ АДОЛЛАТЛИ ЖАМИЯТ ҚУРИШДАГИ ИНТИЛИШЛАРИГА ҲАМОҲАНГ

"Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги Конституциявий қонун лойиҳасининг муҳокамаси хорижий экспертлар ҳамжамияти вакиллариининг ҳам диққат марказида бўлиб турибди.

Экспертлар фикрларига кўра конституциявий ислохот муҳим зарурат бўлиб, замонавий шароитда у нафақат Ўзбекистоннинг демократик тараққиётига, балки Марказий Осиё минтақаси ва бутун Евроосийда барқарорликни таъминлашга хизмат қилади.

Ҳабор ҲАМЗА, Этвощ Лоран университетини профессори, қиёсий конституциявий ҳуқуқ бўйича мутахассис (Венгрия):

— Менинг мутахассислигим қиёсий конституциявий ҳуқуқ бўлганлиги учун хозирда Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси такомиллаштириш юзасидан амалга оширилаётган ислохотларга қизиқишим жуда баланд.

Жорий йил 20 июнь куни Урганч шаҳрида "Инсон — жамият — давлат" конституциявий тамойилни амалга ошириш: миллий ва хорижий тажриба" мавзюда халқаро конференция ўтказишга қаратилган конституциявий ислохотларнинг муҳимлиги ва долзарблиги бўйича тегишли маълумотларни олган эдим.

га олганининг гувоҳи бўлдим.

Ушбу ўзгартишларнинг ўзига хос жиҳатларидан бири сифатида атроф-муҳитни муҳофаза қилиш бўйича, хусусан, давлатнинг атроф-муҳитни яхшилаш, тиклаш ва ҳимоя қилиш юзасидан чора-тадбирларни амалга ошириши тўғрисидаги норманинг киритилиши дунё ҳамжамиятининг экологик мувозанатни сақлашга қаратилган фаолиятига Ўзбекистон ҳам ўз ҳиссасини қўшишга бел боғлаганлигини кўрсатади.

Шу билан бирга, конституциявий ислохотларнинг энг муҳим жиҳати сифатида инсон, жамият ва давлат ўртасида мустақам кўприк барпо этиш мақсади қилинганлигини алоҳида қайд этмоқчиман. Венгрияда 2012 йилда янги Конституция қабул қилинганга қарамадан, бизда ҳам шундай ислохотларни ўтказишнинг пайти келди. Чунки Конституция қотиб қолган догма эмас, у доимий равишда иқтисодий, ижтимоий ва сиёсий ўзгаришларга қараб замона талабларига ҳамоҳанг равишда янгиланиши лозим.

СЎЗ ВА МАТБУОТ ЭРКИНЛИГИ

ЖУРНАЛИСТЛАРНИ ШИЖОАТГА, ЖАСОРАТГА УНДАМОҚДА

Президентимизнинг куни кеча матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимларига байрам табригини эшитиб, соҳанинг бир вакили ўлароқ қалбим қувончдан, фахр-ифтихордан тўқинланиб кетди. Юртбошимиз табриқда ижод аҳлининг заларли меҳнатини эътироф этиш билан бирга, соҳани янада тараққий эттириш, мавжуд муаммоларни бартараф қилишга қаратилган таклифларни, фикр-мулоҳазаларни билдирди.

Акс садо

Давлатимиз раҳбарининг шу кунги эълон қилинган "Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари кунини муносабати билан соҳа ходимларидан бир гуруҳини муқофотлаш тўғрисида"ги Фармони фидойи ҳамжамиятимизга байрам тўғриси бўлди. "Оммавий ахборот воситаларини қўллаб-қувватлаш ва жур-

налистика соҳасини ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарор медиа тузилмаларининг қонуний манфаатларини ҳимоя қилишни кучайтириш, кадрлар салоҳияти ва рақобатбардорчилигини янада ошириш, эътиёжманд ва ёш журналистларни уй-жой билан таъминлаш бўйича зарур чора-тадбирларни белгилаб бергани боис соҳага ўзини дахлдор сезган ҳар бир инсонни янада руҳлантириб юборди.

Таҳририят почтасидан

Чирчиқ суви ва қирғоғи муҳофазага олинди

"Халқ сўзи" газетасининг 2022 йил 13 апрель сонида эълон қилинган "Дарёнинг уволи урмасин!" сарлавҳали танқидий мақола юзасидан Тошкент вилояти Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш бошқармаси бошлиғи Бахтиёр Жўраевдан жавоб хати олдик. Унда жумладан шундай фикрлар билдирилган:

"Мақолада таъкидланганидек, Чирчиқ дарёси қирғоқларида жойлашган тадбиркорлик субъектлари — карьерлар ва тош майдалаш цехларининг амалдаги қонун ва тартиб-қоидаларга зид тарзда иш юритиши дарё қирғоғи хавфсизлигига, дарё ўзани ҳамда аҳоли яшовчи ҳудудлардаги экологик вазиятнинг ёмонлашуви, ер ости

чучук сувларининг камайиб кетишига сабаб бўлмоқда. Бу ҳолатларни исчиқ ўрганиш ҳамда тегишли чоралар кўриш юзасидан Тошкент вилояти Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш бошқармасида Ўзбекистон Республикаси Давлат экология қўмитаси, Фавқулодда вазиятлар вазирлиги, Давлат геоло-

гия қўмитаси ҳузуридаги Кон-геология фаолиятини назорат қилиш инспекцияси, "Ўзбекгедрогеоология" ДУК ҳамда Чирчиқ — Охангарон ирригация тизимлари ҳавза бошқармаси мутахассислари иштирокида кенгайтирилган йиғилиш ўтказилиб, мақолада кўтарилган мавзу атрофлича муҳокама қилинди.

Депутатлар — ҳудудларда

ҚОНУН ЛОЙИҲАСИ УМУМХАЛҚ МУҲОКАМАСИ ЖАРАЁНИДА ТАКОМИЛЛАШАДИ

Мамлакатимизда конституциявий ислохотлар жараёни қизгин паллага кирди.

Нуроний ва ёшлар, турли миллат вакиллари, ўқитувчилар, тиббиёт ходимлари, тадбиркорлар, фуқаролик жамияти институтлари вакиллари, умуман, жонажон Ўзбекистонимиз тақдирига бефарқ бўлмаган юртдошларимиз ўз таклифларини беришда давом этмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш бўйича Конституциявий қонун лойиҳасининг умумхалқ муҳокамасида Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари ҳам фаоллик кўрсатишяпти. Депутатлар ўз сайлов округида бўлиб, ушбу қонун лойиҳасининг сайловчилар, электорат вакиллари ҳамда аҳоли ўртасида умумхалқ муҳокамасини ташкил қилишда иштирок этаётир.

Жойларда бўлгани каби Қашқадарё вилоятида ҳам "Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги Конституциявий қонун лойиҳаси кенг жамоатчилик иштирокида муҳокама қилиниб, кўпгаб таклифлар олинмоқда. Деҳқонobod тумани тиббиёт бирлашмаси ҳамда тумандаги musiқа ва санъат мактабида ўтказилган тадбирда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Спикерининг ўринбосари, ЎзЛиДеП фракцияси раҳбари Ақтам Ҳайитов иштирок этди.

Тадбирда Президентимизнинг шу йил 20 июнь куни Конституциявий комиссия аъзолари билан бўлиб ўтган учрашувда илгари сурган таклифлари, конституциявий ислохотлар жараёнининг навбатдаги босқичида ЎзЛиДеП ва унинг Қонунчилик палатасидаги фракциясининг ўрни ва роли ҳақида фикр алмашилди.

ЎЗБЕКИСТОН КОНСТИТУЦИЯСИГА КИРИТИЛИШИ ТАКЛИФ ЭТИЛАЁТГАН ЎЗГАРТИШЛАР МАМЛАКАТНИНГ АДОЛАТЛИ ЖАМИЯТ ҚУРИШДАГИ ИНТИЛИШЛАРИГА ҲАМОҲАНГ

Айнан шу талабларни теран англаган ҳолда мамлакатнинг раҳбари бошчилигида конституциявий ислохотларнинг илгари сурилиши, махсус комиссия тузилиб, ҳалқнинг ўзидан таклифлар олиниб, қонун лойиҳаси ҳолига келтирилиши Европа, хусусан, Шарқий Европа давлатлари амалиёти учун ҳам янгилик ҳисобланади.

Санжай ПАНДЕЙ, Жавахарлал Неру университетининг Россия ва Марказий Осиё тадқиқотлари маркази профессори (Ҳиндистон): — Ўзбекистонда сўнгги йилларда Президент Шавкат Мирзиёев раҳномалигида кенг қамровли, чуқур демократик ислохотлар жараёни амалга оширилмоқда. Барча соҳада — сиёсий, маъмурий, ҳуқуқий, ижтимоий, диний, иқтисодий, савдо ва бошқа йўналишларда рўй берган ўзгаришлар ва муваффақиятли ислохотларнинг энг муҳим жиҳатларидан бири, бу жараённинг орта қайтмайдиган тус олганлигидир. Уз навбатида, Ўзбекистондаги кенг қамровли ислохотлар жараёни Марказий Осиё мамлакатлари ўртасидаги минтақавий ҳамкорликнинг ривожланишига ва сифат жиҳатидан янги босқинга чиқишда муҳим аҳамият касб этаётгани алоҳида эътирофга сазовор.

Сиёсий соҳадаги ислохотлар вақт ва изчил сайёҳаракатларни талаб қилувчи мураккаб жараён ҳисобланади. Бу жараён давомида парламент, президентлик, суд, сиёсий партиялар, сайлов тизимига босқичма-босқич ва аниқ ўзгаришлар киритилди. Ушбу ислохотларнинг муваффақиятли амалга оширилиши давлат ва жамиятнинг демократлашуви кафолатлайди.

Президент Шавкат Мирзиёев Конституциявий комиссия аъзолари билан учрашувда мамлакатдаги ислохотлар жараёнига навабтадаги муҳим босқинга олиб чиқиш юзасидан ўз фикр ва таклифларини билдирди.

Шу ўринда қайд этиш лозимки, қисқа вақт давомида Конституциявий комиссияга фуқаролардан 60 мингдан ортиқ турли таклифларнинг келиб тушганиги ушбу ўзгаришларнинг нақадар долзарблигини яққол кўрсатди.

Президент комиссия аъзолари билан мулоқот чоғида инсон, унинг ҳаёти, эркинлиги, кадр-қиммати, дахлсиз ҳуқуқлари ва манфаатлари устувор масала эканлигини таъкидлади. Бу борада тегишли муҳим тузилмалар таклиф этилди. Хусусан, ўлим жазосининг мамлакатда бекор қилинганини конституциявий мустаҳкамлаш, ҳуқуқ-тартибот органлари томонидан шахс қўлга олинганида унинг ҳуқуқлари ва нима сабабдан ушланганини содда тилда тушунтириш, “Хабеас корпус” институти ривожлантириш, судланган шахсларнинг қариндошлари маҳкумнинг қилмишлари учун жабр тортмасликларини таъминлаш лозим. Мазкур масалаларда тегишли нормалар Конституцияда акс эттирилиши таклиф қилинди.

Ўзбекистон Президенти ижтимоий тенгсизликни камайтириш, фуқароларни зарур уй-жой, сифатли таълим, тиббий хизмат, тоза ичимлик суви, муносиб иш ҳақи, хавфсиз меҳнат шaroитини яратиш, аҳоли турмуш тарзини яхшилаш бугунги кундаги энг муҳим вазифа эканини таъкидлаб, “Ўзбекистон — ижтимоий давлат” деган тамойилни Асосий Қонунда мустаҳкамлаш конституциявий ислохотларнинг устувор йўналишларидан бири бўлишини билдирди.

Эркин ва адолатли фуқаролик жамияти ривожланиши билан боғлиқ масалалар яна бир устувор йўналиш сифатида кўрсатиб ўтилди. Бу борада маҳалла институтини эзгулик ва миллий анъаналар бешиги сифатида ривожлантириш бўйича билдирилган таклифлар ҳар томонлама ўринли ва долзарб, деб ҳисоблайман.

Давлат раҳбари томонидан Ўзбекистонда инсонпарвар, демократик ҳуқуқий давлат қуриш масаласи устувор йўналишлардан бири сифатида

қайд этилди. Бу борада давлат органлари фаолиятида очиқлик, ошкоралик ва ҳисобдорлик таъминлаш қонунлари алоҳида эътибор қаратилди.

Олий Мажлиснинг ҳукуматни шакллантириш ва муҳим лавозимларга тайинлаш бўйича ваколатларини кенгайтириш, жойларда ҳокимиятнинг бўлиниши тамойилни ҳаётга таъбиқ этиш, маҳаллий Кенгашлар фаолияти самардорлигини юксалтириш, ҳокимларнинг халқ вакиллари олдидаги масъулиятини ошириш масалалари бугунги кундаги ислохотлар жараёнининг муҳим қисми эканлигига тўлиқ қўшилиш.

Шунингдек, таклиф этилаётган ўзгаришларда Конституцияга “Ўзбекистон барча давлатлар, энг аввало, ўзининг ақин қўшиқлари билан тинчликпарвар ва дўстона сиёсат қилиши, унинг таъқи сиёсати инсон ҳуқуқ ва эркинликларини ҳурмат қилиш, давлатларнинг худудий ялтилигига оид принцип ва нормаларга асосланиш” ҳақидаги моддани қўшиш таклифини қўлаб-қувватлайман. Бу Ўзбекистоннинг минтақада олиб бораётган очиқ, дўстона таъқи сиёсатида қатъий эканини дунё ҳамжамиятига намойиш этади.

Уйлаيمانки, таклиф қилинаётган конституциявий ислохотларнинг референдум йўли билан амалга оширилаётганлиги Асосий Қонуннинг мамлакатдаги ҳар бир фуқаронинг фарон ҳаёти ва келажаги учун тутган аҳамиятини кўрсатади.

Макс СЕЙ, Малайзиянинг “Kingsley Strategic Institute” ижрочи директори:

— Ўзбекистонда амалга оширилаётган кенг қўламли демократик ўзгаришлар ва ислохотлар динамикасида Конституция ҳам тараққиётга зарурат сезмоқда. Бу, аввало, республика фуқароларининг конституциявий ҳуқуқларини янада кенгайтиришига зинада қўлади.

Конституцияга киритиш таклиф этилаётган ўзгаришлар “Инсон — жамият — давлат” тамойилига асослангани ва Ўзбекистоннинг амалдаги Асосий Қонуннинг қўлаб қоблари бўйича ўзгаришлар назарда тутилаётгани қувватлайди.

Шунингдек, 60 мингдан ортиқ таклифлар тушганидан далолат берувчи конституциявий ислохотлар гоёсини Ўзбекистон халқи жуда юқори даражада қўлаб-қувватлашини ҳам қайд этишни истардим.

Ишончим комилки, Ўзбекистонда бўлажак конституциявий ислохотлар аҳоли фаровонлиги ва мамлакат иқтисодий тараққиётига муносиб ҳисса қўлади.

Фредерик СТАРП, АКШнинг Марказий Осиё ва Кавказ институти асосчиси, профессор:

— Ўзбекистондаги конституциявий ислохотлар, бутун минтақа учун жуда истиқболли ва алоҳида аҳамиятга эга, деб уйлайман. Мен уларни жуда ижобий дўк билан, чунки ислохотлар фуқароларнинг ҳуқуқларини аввалгидан қўра аниқроқ белгилади, шу билан бирга, адолатнинг ролини оширади, Ўзбекистоннинг ижтимоий давлат ва адолатли жамият қуришдаги интилишларини ифодалайди.

Бу борада Президент Шавкат Мирзиёевнинг охики “Давлат — жамият — инсон” гоёсини “Инсон — жамият — давлат” тамойилига ўзгаришлари жуда муҳимдир. Асосий Қонунни сезиларли даражада яхшилашни мумкин бўлган қўлаб таклиф этилаётган ўзгаришларни таъкидлашни истардим. Давлат органи фаолиятида очиқлик, ошкоралик ва ҳисобдорликни таъминловчи нормалар керак. Вилыятлар раҳбарлари бир вақтинч узида халқ депутатлари Кенгашларига раҳбарлик қилиши

ча катта ишлар олиб борилмоқда. Энг аввало, камбағалликни икки баробар қисқартириш мақсад қилиб олинди. Айнан шу йўлда ижтимоий ёрдамнинг янги ва самарали механизми жорий этилди.

Бу ҳақда қатъан, “темир дафтар”, “аёллар дафтари” ва “ёшлар дафтари”ни, уларга киритилган фуқаролар билан тизимли ишлаш йўлга қўйилгани алоҳида таъкидлаш лозим. Хусусан, уйма-уй юриб аҳоли муаммоларини ўрганиш натижасида 2,5 миллиондан ортиқ аъзолари бўлган 590 мингдан зиёд оилаларни қўлаб-қувватлаш учун 840 миллиард сўм маблағ ажратилди. Ҳар бир хонадондаги аёллар ва ёшларнинг эҳтиёжи, ҳаётини муаммоларини аниқлаб, 300 миңга яқин оилаларнинг меҳнатга лаёқатли аъзолари иш билан таъминланди. Одамларда эркин меҳнат қилиш, ишбилармонлик ва тadbиркорлик ҳисобидан камбағалликдан чиқиш таърибаси ва кўникмаси шаклланимоқда. Буларнинг барчаси юртимизда учинчи Ренессанс — миллий тараққиётимизнинг янги даври пойдеворини яратилишига хизмат қилади.

Асосий Қонунимизда кафолатланган қўлаб-қувватлаш бўйича ҳар бир инсоннинг ҳуқуқларини қўлаб-қувватлаш ва амалга оширишда барча имконият ишга солинаётди. Хусусан, эҳтиёжманд аҳолига дастлабки бадалнинг бир қисмини қоплаш учун субсидиялар ажратиш қўзда тутилмоқда. Субсидиялар яқка тартибдаги уй-жой қуриш ва таъмирлаш мақсадида олинган кредитлар учун ҳам берилди.

Ўтқир ижтимоий муаммо бўлиб келаётган аҳолининг арзон уй-жойлар билан таъминлаш бўйича Давлат дастури доирасида сўнгги беш йилда 140 миңдан зиёд янги квартира ва яқка тартибдаги уй-жойлар барпо этилди. Бу — олдинги беш йилдаги нисбатан 10 баробар кўп уй-жой қурилди, деганидир. Мана шундай жиғрилишлар қўлаб кенгайтирилиши давлатимиз раҳбарининг Олий Мажлис палаталари қўша мажлисидаги нутқида яна бир марта ёдга олинди. Оғир турмуш шaroитида яшаётган миңдан зиёд хотин-қизларга уй-жой бўйича бошла-

тирилик нормани Конституциядан чиқариб ташлаш нафақат бюрократиядан халос этади, балки маҳаллий даражадаги ҳокимият органлари фаолияти устидан жамоатчилик назорати даражасини оширади.

100 миң кишидан иборат фуқаролар гуруҳига давлат манфаатларини илгари сурувчи қонунчилик ташаббуси ҳуқуқини бериш ҳам аҳамиятлидир.

Ҳақиқат шундаки, Конституция таҳлил, мунозара ва миллий баҳс жараёнидир. Ўзбекистонда бу жараён шفاف ва инклюзив бўлишига ишончим комил. Бизнингча, Конституциявий ҳуқуқ институти бўлиши керак. Ушбу муассаса Конституция, конституционизм ва фуқароларнинг ҳуқуқлари ҳамда бурчларини муҳофизат қилиш учун ҳам долзарб. Ривожланиётган Конституцияга бўлган бундай миллий эътибор ислохотлар самардорлигини таъминловчи мустаҳкам пойдевор бўлади.

Ўзбекистоннинг фаол дипломатик сайёҳаракатлари ва яқин қўшничилик сиёсати минтақа тараққиётининг ҳаракатлантирувчи кучига айланади. Шу билан бирга, Ўзбекистон яқин икки йилда, балки ўтмишдагидан қўра бир-бирини яқшироқ тушуна бошлаган, умумий тил топа олган ва муаммоларини ҳал қилиш учун бирлашаётган Марказий Осиё давлатларининг тенг аъзоси. Бу минтақанинг ривожланиши учун ҳам жуда муҳимдир.

Марказий Осиё океанга тўғридан-тўғри чиқиш имкониятига эга бўлган ягона минтақадир. Бу ҳудуддаги мамлакатлар Жанубга йўл очиши кераклигини яқин англашади. Бу уларга Жануби-Шарқий Осиёнинг улкан бозори билан савдо қилиш имкониятини беради. Энг самарали йўл эса Афғонистон орқали бўлади.

Ўзбекистон нафақат етакчи, балки, энг муҳими, минтақаларнинг ўзаро боғлиқлигини кенгайтириш бўйича минтақавий сайёҳаракатларнинг мувофиқлаштирувчиси ҳамдир. Ўзбекистон ушбу муҳим масалаларни илгари суриш, шу жумладан, “Толибон”нинг Афғонистон орқали ўтадиган савдо ва транзит йўлларига бўлган қизиқишини ошириш борасида сайёҳаракатларни бирлаштириш йўлларини топшига муваффақ бўлмоқда.

Демак, Тошкентга, бутун Марказий Осиё давлатларига ушбу масалага жиддий ёндашгани учун тасанно, дейимиз. Менимча, бу минтақа келажагининг калитидир.

Нурий ҚИЗИЛЧА, Эрон Исломий Кенгаши Мажлисидаги Эрон — Ўзбекистон парламентаро дўстлик гуруҳи раҳбари:

— Ҳар бир давлат ўзининг Бош қомуси мукамал бўлишини ва уни мамлакат фуқароларининг талаб ҳамда таклифларига сўзсиз жавоб бера олишини хоҳлайди. Ушбу йўналишда доимий изланишлар олиб боради, шу билан бирга, хорижий тажрибани чуқур ўрганади. Эроннинг Конституцияси 1979 йилда умумхалқ референдуми асосида қабул қилинган. Орадан 10 йил ўтиб, 1989 йилда Конституцияга қатор ўзгаришлар киритилган. Хусусан, Эронда президентлик институти жорий этилди, ҳукуматни шакллантиришнинг механизми ҳамда унинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари аниқ қилиб белгилаб берилди.

Эрон Конституциясига киритилган ушбу ўзгаришлар жараёнида Бош қомусимиз халқимиз тарихи, қадриятлари ҳамда миллий давлатчилигимизнинг устувор гоёлари устига қўрилди, Бельгия, Франция ва бошқа давлатларнинг таърихларидан фойдаланилган.

Ўзбекистонда бу борада олиб борилаётган амалий ишларни оқшайтимиз. Мен 2021 йилда ўтказилган Президент сайловида хорижий конституция сифатида Ўзбекистонга борган эдим. Овоз бериш жараёни билан яқиндан танишиш мақсадида Тошкент шаҳри ва вилоятидаги

18 дан ортиқ сайлов участкаларида бўлиб, сайловчилар билан мулоқотлар ўтказдим. Шунинг алоҳида таъкидлаш жоизки, мамлакатнинг фуқаролари билан бўлиб ўтган мулоқотлар жараёнида Ўзбекистонда қисқа муддатларда амалга оширилган кенг қўламадаги ислохотлар самарасини бевосита ҳис этдим.

Ёшидан қатъи назар, сайловчиларнинг овоз бериш учун участкаларга фаол таъриф буюриши ва уларнинг аъло кайфияти мен учун қутлимган ҳолат бўлди. Ўзбекистонга амалга оширилган ушбу сафарим асосида бевосита ўзбек халқининг юқори даражадаги сиёсий онгини, Президент Шавкат Мирзиёевга бўлган юксак ҳурмат-эътиборини ҳис қилдим. Буларнинг барчаси давлатимиз раҳбарининг халқчиллиги, ўз фуқароларига бўлган чексиз муҳаббатидан далолатдир.

Ўзбекистондаги конституциявий ислохотлар ўзбек давлатчилиги, фуқаролик жамиятини янада мустаҳкамлашга қаратилган. Айниқса, Президент Шавкат Мирзиёев томонидан Конституцияга ўзгариш киритиш масаласини умумхалқ референдуми ўтказиш орқалигина ҳал қилиш бўйича илгари сурган ташаббуси ушбу сўзларимнинг яна бир исботидир.

Шу ўринда, Ўзбекистон Бош қомусига киритилаётган ўзгаришлар, хусусан, Конституцияда инсон, унинг ҳаёти ва кадр-қимматини улуғлаш, эркин ва адолатли фуқаролик жамиятини ривожлантириш, Ўзбекистонда инсонпарвар, демократик ҳуқуқий давлат қуриш, “Ўзбекистон — ижтимоий давлат” гоёларини мустаҳкамлаш, экологик-ҳуқуқий нормалар ва электрон ҳукуматни ривожлантириш асосларининг ифода этилиши бўйича таклифлар бизда катта қизиқиш уйғотди.

Ушбу таклифлар ҳозирги замон талабларидан келиб чиқгани ҳамда Ўзбекистон Конституциясининг бугун дунё ҳамжамиятида рўй бераётган сиёсий-иқтисодий жараёнлар, технология тараққиёт ва шаклланиётган янги муҳит талаблари билан муносафа қилинган бўлган.

Фурсатдан фойдаланиб, Ўзбекистон халқига ушбу муҳим сиёсий тадбирни ўтказишда муваффақият тилайман.

Ибро МАЛАКОВ, Нью-Йорк шаҳридаги “Шашмақом” мактаби асосчиси ва раҳбари, Ўзбекистон халқ артисти:

— “Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига ўзгариш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида”ги Конституциявий қонун лойиҳаси билан жамоамиз тўлиқ танишиб чиқди. Ўтказган муҳкамлар жараёнида ҳар бир соҳа, хусусан, ижтимоий жаҳалар тўлиқ қамраб олинганлигини кузатиш.

Конституцияга киритилиши таклиф қилинган ўзгариш ва қўшимчалар референдум жараёнида тасдиқланган тақдирда, ушбу ҳужжат Ўзбекистон халқининг сиёсий-ҳуқуқий тафаккурининг юксак намунаси, қўлаверса, мамлакатнинг халқро майдонда муносиб ўрин эгаллашда мустаҳкам пойдевор бўлиб хизмат қилади, деб ҳисоблайман.

Ўзбекистонда бошланган улкан ислохотларини самарали амалга оширишда ушбу масалаларнинг аҳамияти кун сайин тобора ортиб бораётганини ҳаётини ўзи кўрсатмоқда.

Айнан шу сабабли, Ўзбекистон ёшларига Конституцияни чуқур ўрганиш, англаш, ҳаётга жорий этиш ва унга сўзсиз амал қилишни ҳаёт таърибасига асосий ўрин эгаллашда маслаҳат бераман.

Туғилиб ўсган юртимиздан олинса истикомат қилишимизга қарамай, Ўзбекистонда бўлаётган ўзгаришларни мунтазам кузатиб бораёلمиз. Фурсатдан фойдаланиб, она Ватанимда олиб борилаётган ислохотларни тўлиқ қўлаб-қувватлашимни яна бир бора таъкидламоқчиман.

Пармжит СИНГХ, Осиё — Тинч океани технология ва инновация университети раиси (Малайзия):

— Малайзия академик доиралари вакили сифатида Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёевнинг инсоният янги илмий ва технология босқичга қадам қўйгани ҳақидаги фикрларига тўлиқ қўшилишаман. Дунёда фундаментал трансформация жараёни билан рақобат қўлаймоқда. Эртанги кунни ўйлайдиган халқлар ва давлатлар ўз келажагига ҳар қачонгидан кўра жиддийроқ муносабатда бўлади.

Ўзбекистонда конституциявий ислохотни амалга оширишни жуда долзарб, деб ҳисоблайман. Конституция суверен демократик давлат қуришининг асосий ҳуқуқий ва қонунчилик базаси сифатида замон талабларига жавоб бериши керак. Унинг устувор йўналишларидан бири — иқтисодий ислохотлар ва бошқа соҳалардаги ўзгаришлар жараёнини амалга оширишда инсон манфаатларини таъминлашдир.

Ўзбекистондаги конституциявий ўзгаришлар ва умуман, мамлакат ҳаётига таъбиқ этилаётган ислохотлар “Инсон — жамият — давлат” тамойили асосида амалга оширилаётгани қувватлайди.

Ишончим комилки, Ўзбекистоннинг янгилаган Конституцияси мамлакатнинг ўзқ мунддатли тараққиёт стратегиясининг мустаҳкам ҳуқуқий асоси ва ишончли кафолати бўлади, ўзбек халқининг эртанги фарон ҳаётини таъминлайди.

Маркабай ААМАТОВ, “Ана-Тоо” адабий-бадний журналининг бош муҳаррири, Қирғизистон халқ шоири:

— Қардош ва қўшни Ўзбекистонда Президент Шавкат Мирзиёев томонидан олиб борилаётган чуқур ислохотлар, ободончилик ишлари, инсон ҳуқуқларини таъминлаш борасидаги фаолияти Қирғизистонда ҳам мамнуният билан қабул қилинмоқда.

Президент Шавкат Мирзиёевнинг Ўзбекистон Конституциясига референдум орқали муҳим янги ўзгаришлар киритиш ҳақидаги ташаббуси Қирғизистон зиёлилари орасида ҳам катта қизиқиш уйғотди. Охири йилларда Ўзбекистондаги катта ўзгаришлар жаҳон жамоатчилигининг диққат марказида бўлиши оддий ҳола айланади. Чунки бу ислохотлар биринчи гада Ўзбекистон фуқароларининг ҳаётини яхшилаш, уларнинг демократик эркинлигини таъминлаш ва кенгайтиришга қаратилган.

Президентнинг ижтимоий давлат барпо этиш нияти ҳозирги даврда халқ фаровонлигини таъминлашнинг ягона усулидир. Унда кўзда тутилган малакали тиббий ёрдам, барча учун тенг имкониятлар, ишсизликдан ҳимояланиш, кафолатланган таълим, оилалар, болалар, аёллар, қариялар, ногиронлиги бор шахсларни ҳар томонлама қўлаб-қувватлаш — ижтимоий давлатнинг асосий вазифаларидир. Бу кенг қамровли ишларни бажариш ўта қийин ва жиддий вазифа. Бундай муҳим ва кенг қамровли дастурларини Асосий Қонун орқали мустаҳкамлаб, амалга ошириш мақсад қилингани эътирофга лойик.

Барчамизга маълумки, ижтимоий давлат муҳтожларга уй-жой, яшаш учун зарур бўлган истеъмол товарларининг энг кам миқдори белгилаб қўйилиши назарда тутади. У шак ва унинг оиласи муносиб ҳаёт кечириши учун етарлигидан иш ҳақи, камбағалликни қисқартириш, бандликни таъминлаш, хавфсиз меҳнат шaroитини яратишни талаб қилади. Бу каби омиларнинг деярли чегараси кўринмайди. Бундай олий ниятларни амалга оширишда ўзбек қардошларимизга омад тилайимиз.

«Дунё» АА.

ИЖТИМОЙ ДАВЛАТ ТАМОЙИЛИ

Бош қомусимизда ифода этилади

Ўзбекистонда Конституцияга ўзгариш ва қўшимчалар киритиш бўйича таклифларни ўрганиш ҳеч қачон ҳозиргидек кенг қамровда ташкил этилмаган. Фуқаролар ёши, касби, хунари, қизиқиши, ижтимоий-иқтисодий ҳолатидан қатъи назар, ўзлари истаган воситалар орқали таклиф, фикр йўллаш имкониятига эга бўлди.

Хусусан, “Менинг Конституциям” онлайн платформаси ишга туширилди. Мазкур порталда Конституцияга ўзгариш ва қўшимчалар киритиш бўйича фуқаролар ўз таклифларини билдирмоқда. Ҳамюртларимизга қўлайлик яратиш мақсадида онлайн платформа билан бирга маҳаллалар, халқ депутатлари Кенгашлари, “1341” қисқа рақамли Call-марказ, почта ва электрон почтадан ҳам таклифлар қабул қилинади. Қолаверса, “Telegram” ижтимоий тармоғида махсус “@meningkonstitutsiyam_bot” ташкил этилгани ҳам алоҳида аҳамиятга эга.

Конституция бу шахс, жамият, давлат шаклланишида, унинг бошқарувида ҳамда тақдирда энг муҳим ҳуқуқий ҳужжат бўлиб, унинг ўзгариши бутун халқ манфаатига дахлдор масала ҳисобланади. Демак, жараёнда фаол бўлиш, таклиф ва фикрлар билдириш ҳар биримизнинг фуқаролик бурчимиз саналади.

Бош қомусимизда фуқаролар тенглиги тамойили кафолатлангани, мамлакатимизда тенглиги йилларда ҳуқуқ ва имкониятлар тенглигини амалда таъминлаш бўйича олиб борилаётган ислохотлар замонавий демократик тараққиётга хизмат қилмоқда. Унда белгиланган юксак умуминсоний ва демократик қадриятлар халқимиз қалбидан тобора мустаҳкам жой олмақда. Бу “Инсон қадри ўлими” деган устувор тамойилни рўйбга чиқаришда пойдевор вазифасини бажармоқда. Ҳар бир фуқаро учун муносиб турмуш шaroити ва замонавий инфратузилма ташкил этиш, малакали тиббий хизмат кўрсатиш, сифатли таълим, ижтимоий ҳимоя тизимини яратиш бериш ҳаётини мақсадга айланади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Конституция кўни билан халқимизга йўлланган табриғида ҳам Асосий Қонунимиз эришилган барча ютук ва марраларимизнинг мустаҳкам ҳуқуқий пойдевори, халқи-

мизнинг ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш, кенг қўламли ислохотлар, ўзгаришларнинг таъни бўлиб келаётгани қайд этилди.

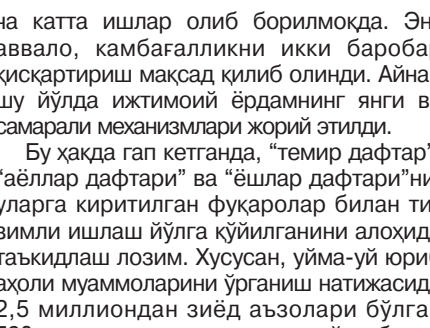
Уттан даврда жамиятимизнинг сиёсий-ҳуқуқий, ижтимоий-иқтисодий, маданий-маърифий манзараси бутунлай ўзгарди. Эркинлик ва очиқлик, қонун устуворлиги, жаҳон ҳамжамияти билан ўзаро манфаатли ҳамкорлик давлатимиз сиёсатининг асосий йўналишига айланади. Одамларнинг сиёсий онги, ҳуқуқий маданияти ошди. Шунинг баробарида, Ўзбекистон Конституциясининг янги лойиҳаси тайёрланиб, мамлакат Бош қомусини таҳрир қилиш зарурати ҳақида кенг қамровли ташаббуслар илгари сурилмоқда. Улардан бири “Янги Ўзбекистон — ижтимоий давлат” деган тамойилни конституциявий қрида сифатида муҳрлаш таклифи кўпчилик томонидан қўлаб-қувватланмоқда.

“Ижтимоий давлат” деганда, ижтимоий соҳага жуда катта эътибор қаратиладиган, фуқароларнинг тенглиги, уларнинг турли табақаларга ажрлалишига йўл қўймайдиган, умумфаровонлик таъминланган жамият тушунилади. Айрим ривожланган Европа мамлакатларида давлатнинг ижтимоий мақоми Конституция даражасида мустаҳкамланган. Масалан, Германия Конституциясида унинг ижтимоий давлат эканлиги белгиланган. Бизда мамлакатимизнинг ижтимоий давлат си-

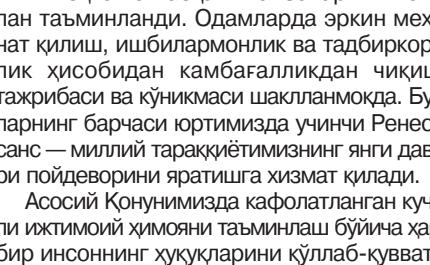
фатидаги мақоми Асосий Қонунда кўрсатилган эди. Аммо ижтимоий соҳада амалга оширилаётган ислохотлар, эҳтиёжманд аҳолининг ижтимоий муҳофазасига қаратилган сиёсат ижтимоий давлатнинг тўб замини яратилганидан далолат беради. Ун йиллардан бундан ҳар йили Давлат бюджетте маблағларининг эллиқ фоиздан ортиғи ижтимоий соҳаларга йўналтирилаётганининг ўзи ҳам буни яққол исботлайди.

Фикримизча, бундан кейин ҳам ижтимоий соҳа, айниқса, таълим, соғлиқни сақлаш, аҳоли бандлигини таъминлаш, уларни барқорор иш ўринлари билан таъминлаш йўналишига эътибор янада кучаяди. Конституция “Янги Ўзбекистон — ижтимоий давлат” тамойилининг муҳрланиши мамлакатимизнинг эркинлик, имониятлар тенглиги, ижтимоий адолат, бирдамлик, ижтимоий ҳимоя ва масъулият принциплари ҳукмронлик қилмайдиган, Конституция ва қонунларнинг устуворлиги сўзсиз таъминланган, инсонларнинг ҳоким табақаланишига йўл қўйилмайдиган ва барча аҳоли қатлами учун муносиб ҳаёт шaroити яратилган ижтимоий давлат сифатида ривожланган мамлакатлар қаторига қўшилиши йўлида хизмат қилади.

Бугун ҳам Конституцияимизда ўз ифода-сини топган ижтимоий тенглик ва ижтимоий адолат принципини амалда таъминлаш бўйи-

Portrait of a man in a suit, likely a government official or expert mentioned in the text.

СЎЗ ВА МАТБУОТ ЭРКИНЛИГИ

ЖУРНАЛИСТЛАРНИ ШИЖОАТГА, ЖАСОРАТГА УНДАМОҚДА

Дарҳақиқат, Президентимиз халқ манфаати, ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилиб, мавжуд муаммоларни кўрмасдан кўтариб чиқаётган журналистларни, блогерларни мунтазам қўллаб-қувватлаб келмоқда.

Бу бежиз эмас, албатта. Бугун ахборот дунёни бошқармоқда. Техника-технология тараққиёти боис энди бирор янгиликни кенг оммадан яшириш жуда қийин. Айниқса, одамларни қийнаётган муаммоларни ҳаспўшлаб бўлмайди. Бу оммавий ахборот воситаларига кенг имкониятлар яратилиши билан бирга, ўз ишига масъулиятини ҳам оширмоқда.

Давлатимиз раҳбари "Матбуот кимдаги аччиқ гапирса, ёқиси ёки ёқмаслиги ҳам мумкин, бироқ биз бу йўлдан қайтмаймиз", деб алоҳи-

да таъкидлаган эди. Оммавий ахборот воситаларида соғлом танқидий чиқишларга аста-секинлик билан бўлса ҳам муносабат ўзгаряпти, эътибор қаратилаяпти. Бусиз ривожланиш бўлмайди. Тўғри, ахборот майдонидagi турли баҳс ва тортишувларда ҳолислик мезон бўлиши, қонун ва одоб қоидалари доирасидан чиқилмаслиги, журналистик суриштирувга шахсий гараз ва хусусат аралашмаслиги, инсон шахси ва шаъни таҳрирланмаслиги керак. Журналист кўтарган муаммони, танқидий фикрларни давлат органлари эшитиши, мулоқотни ўрганиши лозим. Эндиликда "гапирса гапирибди-да", деган замонлар ўтди. Танқид бўлдики, унинг таҳлили ҳам бўлиши керак. Энг муҳими, бундан бўён одамларни алдаб раҳбарлик қилиб бўлмайди, мавжуд муаммоларни ҳал этиш чоралари кўрилиши зарур. Янги Ўзбекистонда давлат органлари янги реалида ишлаши ўрганиши лозимлиги давр талабига айланади.

Кейинги йилларда давлат идоралари фаолияти шафдофлигини таъминлаш мақсадида уларнинг барчасида ахборот хизмати йўлга қўйилди. Лекин, назаримизда, бугун мингдан зиёд ахборот хизматлари ташкил этилган давлат идораларида улар ўз зиммасига юкланган вазифани талаб даражасида бажармаяпти. Янги ахборот хизматлари мутасаддилари раҳбарининг топиригини бажарадиган югурдакка айлиб қол-

ган, назаримизда. Агар шундай бўлса, уларнинг нима кераги бор? Табиийки, ахборот хизмати раҳбари ўзи ишлаётган корхона ёки ташкилотни мақташдан, камчиликларни ҳаспўшлашдан нарига ўтмай, бир жойда депсиниб тураверади. Бундан жамият ривожланмайди, аҳолининг норозилиги кучаяди.

Хозир Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига давлат органлари ва ташкилотларининг мансабдор шахслари томонидан оммавий ахборот воситалари ижодий фаолиятига тўсқинлик қилиш, цензура ўрнатиш, уларнинг фаолиятига ноқонуний аралаштиш, таҳририят ходимларига босим ва таъзиқ ўтказиш, материаллар ва зарур техник воситаларни улардан гайриқонуний равишда олиб қўйиш ҳаракатлари содир этилгани учун жавобгарликни назарда тутадиган моддаларни қўйиш лозимлиги айтилмоқда.

Бугун журналистларнинг дахлсизлик ҳуқуқи масаласини кўриб чиқиш ҳар қачондан ҳам долзарб, деб ўйлайман. 1997 йилда қабул қилинган "Журналистлик фаолиятини ҳимоя қилиш тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 8-моддасида "Журналист журналистик фаолиятини амалга оширишда шахс дахлсизлиги қаролиданидан фойдаланади. Танқидий материаллар эълон қилганлиги учун журналистнинг таъкиб қилиши йўл қўйилмайди", деб ёзиб қўйилган. Бироқ йиллар

давомида бу қонун ишлагани йўқ. Эътибор беринг, қонунда журналистнинг профессионал касб дахлсизлиги эмас, балки бошқалар қатори "шахсга оид" дахлсизликлардан фойдаланиш ҳуқуқи борлиги ҳақида сўз борапти.

Муҳбир журналистик суриштирув орқали бирорта жиноятни ёки коррупция ҳолатини фош қиладиган бўлса, аввало, уни маълум миқдорда пора бериш орқали сотиб олиш ҳаракатига тушилади. Агар сотилмас, унга нисбатан бемалол тўх-мат уюштирилиши ёки "бахтсиз ҳодиса" содир қилиниши мумкин. Шунинг учун адвокатлар дахлсизлик борасида берилган ваколатлар журналистларга ҳам қонун йўли билан берилиши ҳозирги куннинг, жамият ривожининг шарты, деб ўйлайман.

Матбуот — ҳаёт кўзгуси. У воқеликнинг, жамият ҳаётининг инъикосидир. Жамиятдаги янгиликлар, эврилишлар, ислохотлар унда акс этиб боради. Яъни у бугунги тарихни авлодларга етказди. Янаям аниқроқ айтганда бўлсак, медиа оламида бу миссияни газета-журналлар бажаради. Нега? Чунки келажак авлод ўшалар орқали давр эврилишларини баҳолаш имконига эга бўлишарди. Бугун босма матбуот нашрларининг адади камайиб, иқтисодий аҳоли тобора мураккаблашиб бо-

раётган бир шароитда ҳам бутун дунёда улар давлат томонидан мунтазам равишда қўллаб-қувватланиб келинаётганининг боиси ҳам шу. Буни ҳеч қачон унутмаслигимиз керак.

Бир неча йиллардан бўён Ўзбекистон Миллий телерадиокомпаниясида тўғридан-тўғри эфирга узатиладиган "Муносабат" кўрсатувини тайёрлаб бораман. Албатта, эфирга тақлиф қилинадиган соҳа мутахассислардан торттиб аудиториани йиғишга бўлган жараён жуда тезкорлик ва сафарбарлик билан иш-лашни талаб этади. Ундан ташқари, бу тўғридан-тўғри эфир, гапирилган гапни кесиб ташлаб бўлмайди. Шунинг учун дастлабки кўрсатувларни тайёрлашда, тўғриси, жуда қийналганмиз.

Қолаверса, тақлиф қилинган мутасаддилар қўйилган мавзу, соҳа камчиликлари ҳақида гапиришдан қўрқинишарди, юрак ҳовучлаб ўтиришарди. Эсимда, бир кўрсатувга тадбиркорларни йиғдик. Муаммо кўп, лекин тўғридан-тўғри эфирда тадбиркорлар ўз муаммоларини

айтишни истамади. Истамади эмас, айтганидан кейин бошига бало ёғилишидан қўрқди. Лекин Президентимиз томонидан олиб борилган ислохотлар, тадбиркорларнинг қўллаб-қувватлиниши улар устидан бўлаётган босимларга барҳам берди. Тадбиркорлар бугун ҳақиқий ўз мулкнинг эгасига айланди, жонли мулоқотларда ютук ва камчиликларини кўрқмай айтди.

Турли даражадаги долзарб мавзулар "Муносабат"да тўғридан-тўғри эфирларда бериб борилганидан кейин, нокамтарлик бўлса ҳам айтаман, бу формат жуда оммалашиб кетди. Кўрсатувга тақлиф этилган соҳа мутасаддилари, улар билан мулоқотга киришадиган турли аҳоли қатлами вакиллари ўз фикр-мулоҳазаларини эмин-эркин айта олади-

ган бўлиши, сўз эркинлиги, фикр-лаш эркинлигига шарт-шароит яратилди. Лекин электрон оммавий ахборот воситаларида, жумладан, ҳусусий телевидениеларда берилаётган баъзи кўрсатувлар мавзуларини қўллаб-қувватламайман. Сабаби, бу кўрсатувлар телеомошабинини керагидан ортқ соддаштирилган ёки жўн ахборотга қўйиб қўриб борапти. Улар бирор ёмон воқеа ёки жиноят тўғрисидаги хабарлар орқали одамларни кўпкор ўзига жалб этиш учун қимўзарга мусобақа ўйнаётганга ўхшайди. Ҳолбуки, ОАВ томошабиннинг дунёқарашини сазлаштиришга, миссини турли-туман олди-қочди билан тўлдиршига эмас, балки уларнинг тафаккурини, дунёқарашини ривожлантиришга хизмат қилиши керак.

Биз, журналистлар яратилган имкониятлардан самарали фойдалансак, ўз ҳуқуқларимизни билсак ва ўзгалар ҳуқуқини бузмасак, оммавий ахборот воситалари чинакам тўғринчи хўммуятга айланади.

Қуддус АЪЗАМОВ, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган журналист.

ЭЪЛОНЛАР

2021/2022 о'quv yilida Urganch davlat universitetining bakalavriat hamda magistraturasini bitiruvchi talabalarni ishga taqsimlash (tavsiya etish) jarayoni boshlangani ma'lum qilinadi

№	Ta'lim yo'nalishlari va mutaxassisliklar		Jami	Davlat granti	To'lov-shartnoma	Urganch shahri	Xiva shahri	Bog'ot tumani	Gurlan tumani	Xonqa tumani	Hazorasp tumani	Xiva tumani	Qo'shko'pir tumani	Shovot tumani	Urganch tumani	Yangiariq tumani	Yangibozor tumani	Tuproqqal'a tumani	Xorazm viloyati bo'yicha	Boshqa viloyatlar	Qoraqalpog'iston Respublikasi	Xorijiy fuqarolar																				
	kodi	nomi																																								
Universitet bo'yicha																							4247	774	3473	448	92	257	291	412	178	301	266	312	371	193	156	30	3307	23	69	848
Bakalavriat (kunduzgi)																							4047	669	3378	404	88	242	283	395	165	293	254	289	342	182	145	30	3112	22	65	848
1	5110800	Tasviriy san'at va muhandislik grafikasi	53	10	43	10	2	4	8	6	2	7	4	2	3	1	3	1	53																							
2	5110900	Pedagogika va psixologiya	58	11	47	3	3	1	9	5	2	7	1	7	4	5	6	1	54		4																					
3	5111018	Kasb ta'limi: informatika va axborot texnologiyalari	36	5	31		1	3	5	2		2	1	2	6	1	2	25			11																					
4	5111100	Musiqqa ta'limi	50	13	37	12	3	3	1	6	5	1	2	6	2	4		50																								
5	5111300	Ona tili va adabiyot (Rus tili va adabiyoti o'zga tili guruhlarda)	175	20	155	16		4	7	14	12	3	8	8	8	7	5	92		3	80																					
6	5111400	Xorijiy til va adabiyoti (ingliz tili)	323	37	286	45	11	16	34	19	18	17	15	18	23	14	7	1	238	4	8	73																				
7	5111600	Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi	62	11	51	7	1	6		7	2	5	12	3	5	7	4		59	3																						
8	5111700	Boshlang'ich ta'lim va sport-tarbiyaviy ish	155	16	139	19	3	21	12	22	9	9	12	22	6	14	5		154	1																						
9	5111800	Maktabgacha ta'lim 3-kurs	133	17	116	7	9	9	11	24	5	19	9	13	9	7	7	1	130		3																					
10	5112000	Jismoniy madaniyat	218	22	196	7	1	23	19	8	5	9	28	16	5	4	2		136		3	79																				
11	5112100	Mehnat ta'limi	64	11	53	2	2	4	9	11	1	2	4	8	6	6	1		64																							
12	5120100	Filologiya va tillarni o'qitish (o'zbek tili)	157	25	132	12	8	16	20	30	4	10	17	16	5	13	3	3	157																							
13	5120112	Filologiya va tillarni o'qitish (ingliz tili)	238	20	218	20	5	6	15	19	8	7	7	7	14	12	7	3	130	2	1	105																				
14	5120113	Filologiya va tillarni o'qitish (nemis tili)	27	5	22	2	1		9	2	4	5		4					27																							
15	5120114	Filologiya va tillarni o'qitish (fransuz tili)	37	6	31	2	1		2	2	1	3	7	8	4	3	3		36			1																				
16	5120300	Tarix (mamlakatlar va mintaqalar bo'yicha)	165	26	139	17	6	4	7	11	4	4	11	10	7	3	3	2	89	3	7	66																				
17	5120400	Arxeologiya	23	5	18		2	2	2	2		3	5	5					23																							
18	5130100	Matematika	108	21	87	2	1	9	14	8	14	8	5	6	1	7	1		76		3	29																				
19	5130200	Amaliy matematika va informatika	179	6	173	4		6	6	11	3	5	4	6	3	4	4		56		1	122																				
20	5140100	Biologiya (turlari bo'yicha)	219	25	194	8	1	9	9	11	5	11	2	7	12	2	8	1	86	3	6	124																				
21	5140200	Fizika	122	25	97	12	2	10	9	6	14	6	6	1	7	6	6		85		2	35																				
22	5140300	Mexanika	28	5	23			8	2	4	2	2	3	4	1	1	1		28																							
23	5140500	Kimyo	147	26	121	8		6	9	10	7	13	4	8	10	3	5	3	86		4	57																				
24	5140600	Geografiya	111	14	97	3	1	4	8	5	4	4	4	3	8	1	2	2	49	2	4	56																				
25	5141000	Tuproqshunoslik	20	9	11			1	5	3		1	2	3	2		2		19		1																					
26	5210200	Psixologiya (faoliyat turlari bo'yicha)	33	8	25	9		2	5	3	1	2	1	1	3				27	4	2																					
27	5230100	Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)	72	9	63	19		2	5	8	3	11	2	2	12	2	2		68			4																				
28	5310500	Avtomobilsozlik va traktorsozlik	66	25	41	6		12	4	14	5	5	2	3	12	1	2		66																							
29	5310600	Yer usti transport tizimlari va ularning ekspluatatsiyasi (transport turlari bo'yicha)	86	20	66	4		13	6	5	3	8	8	11	5	15	4		82		1	3																				
30	5311500	Geodeziya, kartografiya va kadastr (funksiyalari bo'yicha)	51	16	35	2		4	2	6	1	7	7	11	6	4			50			1																				
31	5320400	Kimyoviy texnologiya (ishlab chiqarish turlari bo'yicha)	73	20	53	9	2	2	2	9	4	10	5	8	11	6	2		70		3																					
32	5320500	Biotexnologiya (tarmoqlar bo'yicha)	55	14	41	8		3	2	6	2	6	4	7	3	8			55																							
33	5321000	Oziq-ovqat texnologiyasi (mahsulot turlari bo'yicha)	102	31	71	22	1		2	15	1	10	12	6	18	8	5		100		2																					
34	5321600	Yengil sanoat texnologiyalari va jihozlari	32	5	27			4	1	7		1	4	8	3	4			32																							
35	5340100	Arxitektura (turlari bo'yicha) 5-kurs	65	15	50	22	2	2	2	6	8	6	4	10	2	1			65																							
36	5340300	Shahar qurilishi va xo'jaligi	57	15	42	4		2	2	11		6	6	8	9	1	4	1	54		2	1																				
37	5340500	Qurilish materiallari, buyumlari va konstruksiyalarini ishlab chiqarish	53	15	38	8	1	2	4	9	1	5	5	3	9	4	1		53																							
38	5341000	Qishloq hududlarini arxitektura-loyihaviy tashkil etish 5-kurs	61	15	46	23	3	5	2	1	3	5	4	10	1	2			59		2																					
39	5410216	Agronomiya (sabzavotchilik va polizchilik)	24	6	18	1	1	1	3	3		4	2	3	4	1	1		24																							
40	5410500	Qishloq xo'jalik mahsulotlarini saqlash va dastlabki ishlab chiqarish texnologiyasi (mahsulotlar turlari bo'yicha)	59	16	43	6	1	2	4	7	1																															

ALOQABANK

«Алоқабанк» акциядорлик тижорат банки
Рўйхатга олиш рақами: ЎзР МБнинг 2021 йил 25 декабрдаги 48-сонли лицензияси.
Манзил: 100047, Тошкент шаҳри, Амир Темур шоҳқўчаси, 4-уй.

МОЛИЯВИЙ ҲОЛАТ ТЎҒРИСИДАГИ ЙИФМА ҲИСОБОТ 2021 ва 2020 йилнинг 31 декабрь ҳолатига кўра

(млн. сўмда)

№	Моддалар	2021 йил	2020 йил
Активлар			
010	Пул маблағлари ва пул маблағлари эквивалентлари	1 983 755	735 883
020	Бошқа банклардаги маблағлар	424 016	297 784
030	Қимматли қозғаларга киритилган инвестициялар	468 030	383 155
040	Мижозларга берилган кредитлар, шу жумладан, молиявий ижара	8 389 513	5 923 797
050	Асосий воситалар	1 010 885	615 815
060	Номоддий активлар	65 577	34 331
070	Фойда солиғи бўйича кечиктирилган активлар	17 770	24 420
080	Бошқа молиявий активлар	84 897	27 597
090	Бошқа номолиявий активлар	87 069	58 767
100	Сотиш учун мўлжалланган активлар	-	82 886
120	Жами активлар	12 531 512	8 184 435

Мажбуриятлар			
210	Бошқа банкларнинг маблағлари	1 647 383	802 399
220	Мижозларнинг маблағлари	6 924 609	4 940 189
230	Бошқа қарз маблағлари	2 281 503	860 859
240	Бошқа молиявий мажбуриятлари	71 079	20 245
250	Бошқа номолиявий мажбуриятлари	37 083	51 833
260	Сотиш учун мўлжалланган мажбуриятлар	-	42 004
270	Жами мажбуриятлар	10 961 657	6 717 529
Хусусий капитал			
310	Акциядорлик капитали	959 519	959 519
320	Тақсимланмаган фойда	608 805	492 444
330	Эгаликнинг назорат қилинмайдиган улуши	1 531	14 943
340	Жами хусусий капитал	1 569 855	1 466 906
350	Жами хусусий капитал ва мажбуриятлар	12 531 512	8 184 435

Молиявий ҳисоботнинг ҳаққонийлиги «ПрайсвотерхаусКуперс» МЧЖ аудиторлик ташкilotи (Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг 2019 йил 5 апрелдаги АФ серияли 00780-сон лицензияси) томонидан тасдиқланган ва унинг барча муҳим жиҳатлари Молиявий ҳисоботнинг халқаро стандартларига мувофиқ тайёрланган. Юқорида келтирилган маълумотлар ҳақидаги ахборот 2021 йил 31 декабрь ҳолатига кўра, банк ҳисоботининг ҳаққонийлиги тўғрисидаги аудиторлик хулосасида қўшимчалар ва тушунтиришлар билан келтирилган.

ФОЙДА ВА ЗАРАРЛАР ТЎҒРИСИДАГИ ЙИФМА ҲИСОБОТ 2021 ва 2020 йилнинг 31 декабрь ҳолатига кўра

(млн. сўмда)

№	Моддалар	2021 йил	2020 йил
010	Самарали фойз ставкаси усулида ҳисобланган фойзли даромадлар	1 115 306	896 098
020	Самарали фойз ставкаси усулида ҳисобланган фойзли харажатлар	(602 011)	(501 428)
030	Соф фойзли даромадлар	513 295	394 670
040	Кредит операциялари бўйича эҳтимолий йўқотишлар захираси	(112 448)	(29 367)
050	Кредит зарарлари бўйича харажатлардан кейинги соф фойзли даромад	400 847	365 303
091	Комиссион даромадлар	270 244	189 720
092	Комиссион харажатлар	(172 035)	(100 738)
093	Фойда ёки зарар орқали адолатли баҳоланган молиявий инструментлар бўйича соф зарарлар	(9 855)	(2 035)
094	Хорижий валютани қайта баҳолашдан харажатларни чегириган ҳолдаги даромадлар	(5 357)	(13 553)
095	Фойда ёки зарар орқали адолатли баҳоланган молиявий инструментлар бўйича соф даромад/харажат	14 185	(2 325)
096	Шўба корхоналарни сотилишидан олинган даромад	10 657	-
097	Бошқа операцион даромадлар	13 589	3 173

098	Шўба корхоналарнинг фойдасидаги банкнинг улуши	279	44
099	Маъмурий ва бошқа операцион харажатлар	(378 410)	(287 356)
130	Даромад (фойда) солиғи тўлаунга қадар даромад	144 144	152 233
140	Фойда солиғи харажати	(28 049)	(34 064)
150	Жорий йил фаолиятдан олинган фойда	116 095	118 169
151	Тугатилаётган фаолиятдан олинган фойда	520	148
153	Йиллик умумий фойда	116 615	118 317
160	Тўланадиган фойда:		
161	Банк акциядорларига	116 361	117 895
162	Эгаликнинг назорат қилинмайдиган улуши	254	422
163	Йиллик фойда	116 615	118 317
170	Йиллик умумий фойда қуйдагилар:		
171	Йиллик умумий фойда	116 361	117 895
172	Эгаликнинг назорат қилинмайдиган улуши	254	422
180	Йиллик умумий фойда	116 615	118 317
190	Ҳар бир оддий акцияга тўғри келадиган базавий ва тақсимланмаган фойда	15	15
200	Ҳар бир имтиёзли акцияга тўғри келадиган базавий ва тақсимланмаган фойда	15	15

АКЦИЯДОРЛИК КАПИТАЛИДАГИ ЎЗГАРИШЛАР ТЎҒРИСИДАГИ ЙИФМА ҲИСОБОТ 2021 ва 2020 йилнинг 31 декабрь ҳолатига кўра

(млн. сўмда)

№	Устав капитали	Қўшимча капитал	Қайта сотиб олинган ўз акциялари	Жами Устав капитал	Сотиш учун мўлжалланган мавжуд қимматли қозғаларни қайта баҳолаш жағмармаси	Тақсимланмаган фойда	Эгаликнинг назорат қилинмайдиган улуши	Жами хусусий капитал
010	2020 йил 1 январь ҳолатига қолдиқ	955 607	3 912	-	959 519	-	374 548	1 348 942
	Умумий йиллик даромад					117 895	422	118 317
020	Жами умумий йиллик даромад					117 895	422	118 317
030	Эълон қилинган дивидендлар					-	(354)	(354)
050	2020 йил 31 декабрь ҳолатига қолдиқ	955 607	3 912	-	959 519	-	492 444	1 466 906
060	Йиллик фойда					116 361	254	116 615
070	Эгаликнинг назорат қилинмайдиган улуши бўйича шўба корхоналарга инвестицияларни кўпайтириш						72	72
080	Жами йиллик даромад					116 361	326	116 687
090	Шўба корхонанинг сотилишидан чиқиб кетадиган эгаликнинг назорат қилинмайдиган улуши						(13 738)	(13 738)
100	2021 йил 31 декабрь ҳолатига қолдиқ	955 607	3 912	-	959 519	-	608 805	1 569 855

Пул маблағлари ҳаракати тўғрисидаги йиғма ҳисобот 2021 ва 2020 йилнинг 31 декабрь ҳолатига кўра

(млн. сўмда)

№	Моддалар	2021 йил	2020 йил
Операцион фаолиятдаги пул оқимлари			
010	Самарали фойз ставкаси бўйича ҳисобланган фойзли даромадлар	1 058 756	820 590
020	Тўлаб берилган фойзлар	(604 733)	(495 101)
030	Олинган воситачилик ҳақлари	264 028	185 580
040	Тўланган воситачилик ҳақлари	(172 035)	(100 738)
050	Хорижий валютадаги операциялардан даромад/харажат	14 185	(2 325)
070	Бошқа олинган операцион даромадлар	9 324	3 004
080	Ходимларга тўланган харажатлар	(235 334)	(181 146)
090	Тўланган маъмурий ва бошқа операцион харажатлар	(108 504)	(70 115)
100	Тўланган фойда солиғи	(30 300)	(41 154)
110	Операцион актив ва мажбуриятлардаги ўзгаришларга қадар операцион фаолиятдаги пул оқимлари	195 387	118 595
120	<i>Операцион активларнинг соф (кўпайиши)/камайиши</i>		
	Бошқа банклардаги маблағлар	(28 573)	243 408
	Мижозларга ажратилган кредитлар	(2 244 947)	22 414
	Бошқа активлар	(65 242)	(23 321)
	<i>Операцион мажбуриятларнинг соф (камайиши)/кўпайиши</i>		
161	Мижозларнинг маблағлари	1 552 672	(123 954)
162	Бошқа банклардаги маблағлар	839 885	136 940
163	Бошқа мажбуриятлар	27 102	11 729

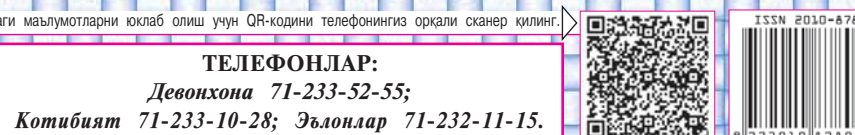
170	Операцион фаолиятдаги соф пул оқимлари	276 284	385 811
	Инвестиция фаолиятдаги пул оқимлари		
	Амортизация қилинган қиймат бўйича ҳисобга олинган қарз қимматли қозғаларга		
181	инвестицияларни сотиб олиш	(405 748)	(512 918)
	Амортизация қилинган қиймат бўйича ҳисобга олинган қарз қимматли қозғаларни сотиб		
182	олишдан олинган маблағлар	368 805	190 000
183	Боғланган компаниялардан сотиб олиш	(53 900)	(971)
	Шўба, қарам ҳўжалик жамиятлари ва биргаликдаги корхоналарга сотишдан	31 675	-
	ечиб олинган нақд соф пул		
185	Асосий воситалар ва номоддий активларни харид қилиш	(455 683)	(301 596)
200	Инвестициявий фаолият бўйича пул маблағлари соф харажати	(514 851)	(625 485)
Молиявий фаолиятдаги пул оқимлари			
330	Тўланган дивидендлардан	-	(354)
340	Бошқа қарз маблағларини олишдан	1 594 921	605 556
350	Бошқа қарз маблағларини қайтаришдан	(174 949)	(253 226)
360	Молиявий фаолият бўйича пул маблағлари соф пул оқимлари	1 419 972	351 976
	Айирбошлаш курсидаги ўзгаришларнинг пул маблағлари ва уларнинг эквивалентларига таъсири	66 467	50 191
370			
380	Пул маблағлари ва улар эквивалентларининг соф кўпайиши	1 247 872	162 493
390	Йил бошидаги пул маблағлари ва уларнинг эквивалентлари	735 883	573 390
400	Йил охиридаги пул маблағлари ва уларнинг эквивалентлари	1 983 755	735 883

Бош муҳаррир Ўткир РАҲМАТОВ

2020 йил 25 мартда Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлигида 0001-рақам билан рўйхатга олинган. Нашр индекси — 229. Бюролма Г — 648. 30 259 нусхада босилди, ҳажми — 3 табоқ. Офсет усулида босилган. Қозғалар бичими А—2. Баҳоноси келишилган нарҳда.

Газетани ҳақидаги маълумотларни кўлаб олиш учун QR-коднинг телефонингиз орқали сканер қилинг.

ТЕЛЕФОНЛАР:
Девонхона 71-233-52-55;
Котибият 71-233-10-28; Эълонлар 71-232-11-15.

Таҳририятга келган қўғалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди.
Газетанинг отказиб берилиши учун буянни расмийлаштирган ташкилот жавобгар.
Газета таҳририят компьютер марказида термид халда оператор М. Бегмуратов томонидан саҳифаланди.
Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишига «Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси масъул. Босмахона телефони: 71-233-11-07.

• МАНЗИЛИМИЗ:
100000,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Навбатчи муҳаррир — Р. Шеркулов.
Мусахҳиҳ — Ш. Машраббоев.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили:
Буёқ Турон кўчаси, 41. ЎЗА яқуни — 23.30 Топширилди — 01.15 1 2 3 4 5 6

Халқ сўзи
Народное слово

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Кенгаши,
Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлиси Сенати Кенгаши